

HIPPOCRATES. 233

nerua aperuit contemplatoribus naturæ arcanorum non iniucundum.

Tandem sal si cum acidis inimicitiam, aut occultam, aut apertam haberet, id sane fieret manifestum in solo butyro antimoniali adeo sensibili, vt si vnica saltem aquæ guttula inciderit in illud, statim acidi spiritus aquæ sese associant, & solutum antimonium albescit. At in dictum butyrum iniice sal commune naturale, vel artificiale, vel alia salsa, etiam in quantitate, nil sane mouebitur, ne turbabitur quidem, tantum abest, vt illud destrueretur.

Dicta cum factis componit.

Cap. 25.

IN aqua ostendi alcali, nunc porro ignem acidum esse mechanicè demonstrabo. Reformatoria turba docet crocum martis, quem aperitiuum vocat, cum acidis præparare, quem probò: docet & alium crocum in sola flamma, quem adstringentem appellat, ignorans quod, & ignis flamma sit acida, vnde & hic crocus similis erit priori: hunc voca, vel adstringen-

gentem, vel aperientem iuxta effectum, quem post se relinquit, & non à præparatione. Ferrum enim quocunque modo præparatum per os assumptum habet facultatem roborandi, quia combibit acida errantia, ex splene ortum ducentia, & idem ferrum referat obstructions hypochondriorum, atque mulierum menses promouet. adeoque ferrum per se aperit, & adstringit iuxta acidum, quod cum illo concordat. Plura vide in Clauis cap. 8.

Aciditatem communicant flammæ omnia combustibilia, quæ flammam edunt, vt ligna, frutices, herbæ &c. Hanc inflammabilem aciditatem diuenditat in Appendice fol. 73. pro spiritu salis armoniaci acido, & hoc loco illam plane ignorat.

Multis videbitur me, hoc loco paradoxa proferre, quòd ignis flammam acidam dicitur, imò repeto, ignem accedere proxime ad salis naturam constantem ex alcali, & acido, ea propter est mordicans, acris, acetosus, incidens, subtilis, penetrans, purus incorruptibilis, incombustibilis, & est illud, quod à corruptione præferuat: & sicut in sale acidam partem separauit,

*Natura in
omni re si-
milis*

HIPPOCRATES. 235

raui, eam nunc etiam in flamma separabilem esse, hac mechanica ostendam.

Plumbum exuritur aedis lignis in minium, plumbi lib. 100. postquam in minium conuertuntur, reperiuntur centum, & decem: queritur unde minium acquisiuit decem libras? profecto nil ei superadditum fuit, nisi sola flamma, hæc ergo assumpsit corpus in plumbo, hoc autem corpus, quod plumbum auxit, ex flamma est acidi saporis, id probat sequens mechanica.

*Plumbum
fit minium*

Distilla ex retorta vitrea aperto igne illud ipsum lignum, quo cum plumbum exusseris, & extillabit liquor acidi saporis, qui si superfundatur plumbo laminato erodit ipsum, & rodendo coagulatur, ideoque pondere augetur plumbum. Hic acidus liquor flammæ forma plumbum lambit, eique commiscetur, fixaturque in alcali.

Refunde minium in plumbum, & habebis centum libras vt prius, adeoque decem libræ non erant, nec minium, nec plumbum, sed acidum ignis ope ligno expulsus. Hoc autem cum non sit de natura plumbi, cum eo non colliquescit, cum autem *sibi soli sufficiens non est,*

est, vt ait Hippoc. fugit in plumbi reductione in elementa, vt de sale tartari, oleo, aceto, & reliquis supra ostendi.

Hoc alcali artificiatum ex plumbum in minium conuersum cum igne, & acido vegetabili.

*Plumbum
lithar-
gyr.*

Vel idem plumbum cum acido minerali in lithargyrium, si cum oleo, vel pinguedine coxeris, tunc alcali sorbet occultum acidum pinguedinis, & nutritur, & acidum vicissim in alcali, & coagulantur in neutrum.

*Emplastrum
ex plumbo
antiquissi-
ma, chimi-
ca arte pa-
rata*

Sic fit emplastrum tripharmacum, vt, & de cerussa, reliquaue huius census, vt in sapone ostendi, cuius inspissationis causa, hactenus reformatori ignota fuit, vt testatur in epistola ad me, quod nimirum oleum tartari pingue cum alcali picis inspissabatur (vt cap. 21) & pharmacopecis hæc secundum dum artem coquenda scribit.

Inter metalla autem nil reperitur, quod cum acido quoquo promptius in amicitiam coeat, quam plumbum, iuxta acidi enim speciem mutat formam, non secus, quam vegetabilium alcali, vt suo loco ostendi.

Aceti vapor illud in candidam vertit cerussam: acidum in flamma,

ma
do
nig
dic
var
du
fla
aci
lor
tra
rur
der
ger
lun
pro
que
pro
gift
tan
line
ria
ope
gra
tura
que
para
fedi
bus
nihil
pell

HIPPOCRATES. 237

ma, in rubrum minium, cum acido sulphuris in igne vertitur in nigrum, quod plumbum vstum dicimus, cum acidis mineralibus varijs commixtis in lithargyrium duplex vertitur, cum acido argillæ flauæ in vitrum buxei coloris, cum acido argillæ nigræ in fuscum colorem vitreum vstulatur (adi Vittrarios) ea de causa, qui metallorum fusioni, & purificationi student, illud honorant, quod omnis generis acida absorbeat, & metallum ab omni macula purum, in probatoria cupella relinquat.

Nō in inopportune hic soluitur questio expertissimi metallorum probandorum per Bohemiam Magistri Lazari Erkeri, quam insolutam Philosophis discutiendam relinquit.

Lazari Erkeri questio

Cur nimirum cupella probatoria æris, vnā cum impositis ante operationem, & post ponderata grauior sit post, quam prius?

Hanc soluo ex fundamento naturalis Hippocraticæ doctrinæ, quod nimirum cupella probatoria paratur ex cinere loto, & omni falsedine priuo: vel paratur ex ossibus combustis, quæ in cineribus nihil falsis relinquunt, adeoque cupellæ, tam ex cineribus, quam ossibus

soluitur

bus factis alcali inane, & vacuum representant, cum vero ex lege naturæ soli, & inanes esse nequeunt, antequam in usum vocantur, replentur humido aere, ut de alcalibus ostendi. Cum autem ignis admouetur, huius potentior aciditas expellit debilem humidum aërem, sibi que imperium, & possessionem arrogat, sic alcali saturatur ignis acido, coagulatur, fixatur, cupellis que pondus additur, non secus, quam aciditas ignis in plumbo coagulatur pro minio, illique pondus addit.

Ex eodem fundamento fiunt pilulæ plumbeæ, quibus utuntur, qui auium venatione delectantur, plumbo liquefacto superaddunt auripigmentum sulphureum, & seui tantillum, & ex ferreo cochleari rostrato in aquam frigidam continuato filo effundunt, & totum plumbum vertitur in sphaerulas maiores, & minores, quas cribro in classes diuidunt.

Quare autem auripigmentum, & non commune sulphur superaddunt? ratio est, quod hoc flammam edit, & plumbum combureret: illud autem fumum saltem sulphureum emittit acidum, cui plumbum ut alcali auscultat, illoque

qu
qu
for
diu
inc
fla
poc
mi
bur
ta:
hab
pro
gue
illu
di
leri
lun
fun
frig
ris
F
co,
qua
qua
fa
run
N
inte
& n
igno
peri
cjs

HIPPOCRATES. 239

que saturari optat, ideo eleuatur quasi fermenti more in liquida forma: vt autem in effusione liquidius fiat, addunt seuum.

Sic veteres notarunt ex acido inchoari in viuentibus omnes inflammationes, attestante id Hippocrate de prisca medicina. *In homine*, inquit, *inest acidum, acerbum, acidissimum, aliaque sexcenta: quæ pro copia, & viribus varias habent facultates*, excogitarunt propterea ex plumbo varia vnguenta, & emplastra, quo acidum illud absumerent, & quo sæpius dicta vnguenta mutantur, tanto celerius acidum consumunt, malumque tollunt: hanc acidi absumptionem pro vulgi captu refrigerare vocamus, quatenus caloris causam mortificat.

Pro corollario huius capituli dico, quod ab imperioso ignis acido, quam plurima veniunt in lucem, quæ alias oculis sepulta, & absconsa manerent, vt ostendit coralliorum tinctura.

Nudo igne reuerbera coralia integra ex. gr. vncias 12. per 6. dies, & noctes (peritus eodem vtitur igne pro sp. vitrioli distillat: & reperies vncias 15. idest tribus vncijs aucta, & in puluerem subtilissimum

*Corallorū
tinctura*

simum mutata. Hoc augmentum nil aliud est, nisi acidum ex flamma, quod coralia dissoluit, & cum ipsis coagulatur, & fixatur acidorum more in falsum.

Huic falso pulveri cum affuderis acetum distillatum, bullas non emittit, ut alias contingit in corallis non reuerberatis, acido enim ex igne sunt saturata, acetum dissoluit corallorum puluerem, in pellucidum, semiacidum liquorem, qui licet pellucidus, ut simplex acetum distillatum, & sine colore, latentem tamen habet sanguineam rubedinem, quam affusio Spir. vitrioli, qui per 6. dies, & noctes, ultimo, & naturæ, possibili igne sit expulsus, in momento manifestam reddit.

Hanc rubedinem non introduxit, neque acetum, ut neque spiritus vitrioli, aliàs semper rubesceret mixtura, quando magisterium ex corallis, vulgari modo præparatur. Oportet ergo mechanica necessitate, ut hæc rubedo in corallis clàm latitasset, & ignis ope ad maturitatem perducta fuisset, de qua nunc plura differere, lubeus superfedeo: satis est, quod contra somniam doctrinam, acidum hoc corallorum falsum non destr-

*Tinctura
hac restor
est, vel ar-
cheus, qui
cum coral-
lorum vita
pari passu
ambulat,
magnarum
virium, mo-
ri nesciens,
ne quidē in
igne, ut in
vino osten-
di.*

*Stellæ
atque*

HIPPOCRATES. 241

struxisse, horumque tincturam in igne constantem me ostendisse, quam porro ingenio separabis, & se ipsa laudabit.

Spiritus vini tartarizatus, etiam ex non vltis tincturam extrahit.

Sic quoque antimonij flores candidissimi ex regulo sublimate Tychouis Brahe; quorum meminit Sennertus tractatu de peste, in reuerberij igne, paulatim tamen admoto fixantur planè, & deinde rubidum acquirunt colorem, non fecus, quam illud in spiritu nitri corrosum, cuius supra mentionem feci.

Antimonium fixū.

Similiter, & antimonium crudum fixatur eodem tractamento in candidissimum puluerem, non fecus, quam illud, quod cum tribus nitri partibus in antimonium diaphoreticum exustum, & calcinatum est, de cuius recto usu, & quid præstare possit in medicina, suo loco ostendi.

Acida itaque ignis flamma non solum plumbum, antimonium, reliquaque alcalia dissoluit, sed & ipsum ferrum in subtilissimum puluerem, quem crocum martis appellamus, quod tamen sicut reliqua metalla reducibile non est, propterea Horatius illud calcina-

obis

L

tum,

tum, sterilem vocat, rubiginem
huius occasione de eius proprietatibus
quædam dicenda.

Precipitationis modos, & necessitates indicat.

Cap. 26.

DE Ferri proprietatibus, & actionibus, quas, & quomodo eas perficiat in humano corpore, multi multa dicunt scriptores, quorum catalogum recenset in defessus. *Sennertus lib. 3. p. 2. sec. 2. cap. 7.* pauci vero rem tetigerunt propter Hippocraticæ doctrinæ incertitiam, dicam autem quomodo adstringat, vel quomodo laxet.

Ferrum adstringit manifestè, ideòque stomachum, & vicinias quæque roborat: convenit itaque dyſentericæ, lientericæ, diarrhœæ, omnibusque morbis laxis, & dissolutis &c. Quibus reclamari audio, quod ferrea medicamenta mulierum menses promoveant, restaurentque iecinoris, & lienis defectus, adeoque hinc potius laxare, quam adstringere.

Quibus respondeo in nobis nimirum, non raro oberrare, sal quoddam resolutum, genitum ex acido